

2017 m. Lietuvos daržovių augintojų
asociacijos lauko diena

Burokėliai

That's bejo quality ▶ bejo.com

Raudonieji burokėliai

Beta vulgaris

Lietuvoje auginama ir vartojama daug burokėlių. Tai visiems puikiai pažįstama daržovė, gausiai naudojama lietuviškoje virtuvėje. Neįsivaizduojame vasaros be šaltibarščių, o žiemos be silkės pataluose ar karštos barščių sriubos su džiovintais grybais...

Lietuvoje burokėliai žinomi nuo XVI a. 1588 m. jie buvo įtraukti į III Lietuvos statuto kainyną. Vakarų šalyse ši daržovė mažiau mėgstama. O ir vartojimo įpročiai skiriasi. Skandinavijoje, Pabaltijyje burokėliai dažniausiai vartojami perdirbti. Čia labai populiaru burokėlius virti, tarkuoti, pjaustyti kubeliais ar riekelėmis ir vakuumuoti, taip pat marinuoti. Dar vienas šio regiono išskirtinis bruožas – burokėliai turi būti rūgštesnio skonio. Tokios šalys kaip Didžioji Britanija, Prancūzija, JAV mėgsta ypač smulkius burokėlius (angl. baby beet) ir būtinai saldaus skonio. Na, o Centrinės Amerikos šalyse tiek vietiniuose turgeliuose, tiek prekybos centruose burokėliai dažniausiai parduodami ryšeliais.

Pagal www.vic.lt pateiktus duomenis, paskutinius penkis metus burokėlių plotai Lietuvoje gana sparčiai didėja: 2010 m. Lietuvoje buvo deklaruota 335 ha burokėlių pasėlių, 2011 m. – 549 ha, 2012 m. – 431 ha, 2013 m. – 483 ha, 2014 m. – 603 ha, 2015 m. – 713 ha, 2016 m. – 771 ha. O šiemet, 2017 metais, preliminariais duomenimis burokėlių pasėlių plotai viršija 900 ha. Šiandien burokėliai yra pagrindinė Lietuvoje auginama daržovė, savo pasėlių plotais viršijanti tiek svogūnus, tiek morkas, tiek baltagūžius kopūstus. Todėl burokėlių augintojai susiduria su naujais iššūkiais. Jei anksčiau problemas keldavo darbo jėgos stygius, tinkamos auginimo technologijos pasirinkimas, nepakankamos investicijos į ūkį ar tiesiog nepalankios auginimui oro sąlygos, tai šiuo metu pagrindinis galvos skausmas yra produkcijos realizacija. Tuo labiau, kad ir vartotojų poreikiai smarkiai pasikeitė – vis daugiau vartotojų renkasi jau paruoštus vartoti burokėlius. Burokėlių augintojai Lietuvoje buriasi į kooperatyvą, investuoja į burokėlių virimo, pakavimo įrengimus.

Burokėlių pasėlių plotai pasaulyje, ha

Rusija	60 000
Ukraina	25 000
Brazilija	20 000
Lenkija	17 000
Centrinė Amerika	11 000
Turkija	2 500
JAV	2 500
Prancūzija	2 300
Didžioji Britanija	1 900
Meksika	1 750
Vokietija	1 300

Manzu F1 ► Naujiena

Burokėliai atsparūs (IR) **rizomanijai** (Beet Necrotic Yellow Vein Virus). Tinka auginti naudojant intensyvią sėjomainą. Šakniavaisiai apvalūs, tamsiai raudonos spalvos, gero skonio. Sandėliuojasi, tinka perdirbimo pramonei. Vegetacijos trukmė 114 dienų nuo sudygimo. (Nuotrauka apačioje ir viršelyje).

Wodan F1

Tai patys ankstyviausi burokėliai mūsų asortimente. Auga greitai, anksti suformuoja šakniavaisius. Ryšeliams skirtą brandą pasiekia per 40 - 50 dienų nuo sudygimo. Šakniavaisiai apvalūs, vienodo didumo, geros prekinės išvaizdos. Odelė lygi ir švelni. Minkštimas tamsiai raudonos spalvos, be koncentrinėlių žiedų, sultingas ir saldus. Lapija vidutinio stambumo, ne itin vešli, auga vertikaliai. Net ir labai anksti pasėjus, burokėliai atsparūs žyduolių formavimuisi. Galima sėti ir antros rotacijos derliui. Pasėjus birželio mėnesį ir derlių nuėmus rudenį, burokėliai tinka ilgesniam laikymui. Jei rinkoje yra smulkių šakniavaisių poreikis (angl. „baby beet“), Wodan F1 galima sėti tankiai, tik reikia atminti, kad vegetacijos laikotarpis bus ilgesnis. Dėmesio: sėklos yra daugiadaigės, iš 100 pasėtų sėklų sudygsta apie 140 augalų. Vegetacijos trukmė 90 dienų nuo sudygimo.

Wodan F1

Action F1

Vidutinio ankstyvumo, universalios paskirties burokėliai. Galima sėti ankstyvam derliui, šviežiam vartojimui, o birželio sėjos derlių nuėmus rudenį – laikyti per žiemą. Derliaus nuėmimo laikotarpis gana ilgas, subrendę burokėliai gan ilgai gali išbūti dirvoje neprarasdami kokybės. Šakniavaisiai apvalūs, patrauklios tamsiai raudonos spalvos, nelinkę formuoti šviesių sukietėjusio pluošto žiedų. Lapija ne itin vešli, nors stambesnė ir vešlesnė nei burokėlių Wodan F1. Veislė tolerantiška lapų rudmargei (cerkosporozei). Vegetacijos laikotarpis apie 80 – 100 dienų. Pasėjus rečiau, vegetacijos laikotarpis sutrumpėja (iki 80 d.), pasėjus tankiai – pailgėja (iki 100 d.). Auginant rudeniniam derliui, rekomenduojama sėti 500 tūkst. sėklų/ha birželio pradžioje.

Subeto F1

Populiariųjų burokėlių Pablo F1 tipo hibridas. Šakniavaisiai labai vienodi, apvalūs, patrauklios prekinės išvaizdos. Odelė lygi ir glotni. Minkštimas ryškios, tolygios, skaisčiai raudonos spalvos, sultingas ir skanus. Tinka šviežiam vartojimui, perdirbimui ir smulkių šakniavaisių (angl. baby beet) auginimui. Sėklų norma pasirenkama pagal sėjos schemą ir derliaus paskirtį, rekomenduojama sėti 500 – 900 tūkst. sėklų/ha. Vėlesnės sėjos derlius tinka ilgesniam laikymui. Subeto F1 išsiskiria ypač geru atsparumu cerkosporozei. Vegetacijos trukmė 110 dienų nuo sudygimo.

Pablo F1

Populiariausi burokėliai mūsų asortimente. Derlingas vidutinio ankstyvumo hibridas, skirtas šviežių daržovių rinkai, perdirbimui, sandėliavimui ir smulkių burokėlių auginimui. Šakniavaisiai apvalūs, vidutinio dydžio, vienodos formos, geros prekinės išvaizdos. Minkštimas sodrios tamsiai raudonos spalvos, be koncentrinė žiedų, sultingas. Odelė lygi ir švelni. Lapija vidutinio stambumo, lapkočiai ploni. Iš kitų burokėlių išsiskiria plonesne, smulkesne pagrindine šaknimi ir mažesne skrotele, todėl idealiai tinka virtų ir vakuume supakuotų burokėlių gamybai. Verdant minkštimas neišblunka, spalva nekinta, minkštėja tolygiai, todėl tai vieni populiariausių perdirbimo burokėlių Europoje. Cukrų ir betanino kiekis vidutinis. Galima sėti anksti, burokėliai atsparūs žyduolių formavimuisi. Vėlesnės sėjos derlius tinka laikymui. Per sausras patartina laistyti. Auginant ypač smulkius šakniavaisius (angl. baby beet) rekomenduojama sėti apie 1,5 mln. sėklų/ha.

Boro F1

Vidutinio ankstyvumo burokėliai išvesti auginti kontinentinio klimato sąlygomis (didelė paros ir metų temperatūrų amplitudė, nedidelis kritulių kiekis, mišrūs metų laikai). Veislės skirtos kontinentiniam klimatui yra ypač pakančios drėgmės trūkumui ir aukštomis temperatūroms bei atsparios ligoms. Boro F1 šakniavaisiai apvalūs, lyginant su Pablo F1 burokėliais – šiek tiek stambesni, drūtesni, su storesne ir ilgesne pagrindine šaknimi. Odelė lygi ir tvirta. Minkštimas sodrios tamsiai raudonos spalvos, sultingas, be ruožių ir sukietėjusio pluošto žiedų. Skirtingai nei Pablo F1, šie burokėliai turi stambią ir vešlią lapiją, platesnę kerpę. Šakniavaisiai sukaupia daug sausųjų medžiagų ir cukrų. Burokėliai atsparūs sausroms, grybinėms ligoms, ypač lapų rudmargei (cerkosporozei). Tinka perdirbti bei vartoti šviežius. Puikiai sandėliuojasi. Vegetacijos trukmė 117 dienų nuo sudygimo. Dėmesio: galima užsisakyti ir sertifikuotų ekologiškų sėklų.

Bettollo F1

Vieni iš naujausių burokėlių mūsų asortimente. Burokėlių Boro F1 tipo hibridas. Šakniavaisiai apvalūs, tvirti, su stambesne ir ilgesne pagrindine šaknimi, tankesnėmis šoninėmis šaknelėmis. Minkštimas sodrios, tamsiai raudonos spalvos, ištisinis, be koncentrinė žiedų, labai gero skonio, sultingas. Odelė lygi ir švelni. Lapija vešli, stipri, tvirta ir sveika. Skrotelė vidutinio dydžio. Sukaupia daugiausia sausųjų medžiagų ir cukrų. Bettollo F1 užsirekomendavo kaip vieni saldžiausių burokėlių mūsų asortimente. Atsparūs sausroms. Tinka vartoti šviežius, perdirbti, sandėliuoti. Vegetacijos trukmė 117 dienų nuo sudygimo.

Rhonda F1

Vėlyviausi burokėliai mūsų asortimente. Subręsta maždaug 2 savaitēm vėliau nei Pablo F1. Labai derlingi. Didžiausias prekinis derlius. Šakniavaisiai apvalūs, vienodo didumo. Odelė lygi, glotni ir švelni. Minkštimas tamsiai raudonos spalvos, be koncentrinčių žiedų, sultingas, išskirtinai saldaus skonio. Rhonda F1 kaip ir Bettollo F1, lyginant su kitais apvaliais burokėliais, sukaupia daugiausiai cukrų. Saldaus skonio dėka, puikiai tinka spausti sultis. Gerai pakelia drėgmės trūkumą, atsparūs grybinėms ligoms, ypač lapų rudmargei (cerkosporozei). Sėjant anksti, išsiskiria atsparumu žyduolių formavimuisi. Puikiai sandėliuojasi. Minkštimas net ir ypač ilgo sandėliavimo metu nepatamsėja, išlieka vienalytės struktūros, nekinta skonis. Vegetacijos trukmė 120 dienų nuo sudygimo.

Bohan F1

Bohan F1 ▶ Naujiena

Naujas burokėlių Rhonda F1 tipo hibridas. Šakniavaisiai apvalūs, tvirti, labai lygia ir glotnia odele. Minkštimas tamsiai raudonos spalvos, be koncentrinčių žiedų ir labai saldus. Bohan F1 sukaupia išskirtinai daug cukrų ir sausųjų medžiagų. Puikiai tinka perdirbimo pramonei ir ypač ilgam sandėliavimui. Burokėliai nereiklūs augimo sąlygoms, gerai pakelia drėgmės trūkumą, atsparūs lapų rudmargei (cerkosporozei). Vegetacijos trukmė 117 dienų nuo sudygimo.

Geltonieji burokėliai

Boldor

Nauja vidutinio ankstyvumo veislė, užauginanti geltonos spalvos šakniavaisius. Bejo geltonieji burokėliai nuo kitų firmų geltonųjų burokėlių skiriasi savo vienodumu ir lygesne, glotnesne odele. Minkštimas ryškiai geltonos spalvos, saldaus, burokėliams įprasto skonio. Augalai gyvybingi, lapija tvirta, vešli, atspari ligoms. Geltonieji burokėliai nekeičia gaminio spalvos, puikiai tinka konservavimui, sriuboms, salotoms gaminti. Vėlesnės sėjos derlius tinka sandėliavimui. Vegetacijos trukmė 105 dienos nuo sudygimo.

Baltieji burokėliai

Avalanche ▶ Naujiena

Išskirtiniai baltos spalvos burokėliai. Labai gero, švelnaus, saldaus skonio. Puikiai tinka žalioms, termiškai neapdorotoms (angl. raw food) salotoms gaminti. Tinka trumpam sandėliavimui. Vegetacijos trukmė 107 dienos nuo sudygimo.

Cilindriniai burokėliai

Taurus F1

Šakniavaisiai cilindriniai, vidutinio ilgio, vienodos formos, nelinkę išsikraipyti, lygia ir glotnia odele. Minkštimas sodrios, tamsiai raudonos spalvos, be koncentrinėlių žiedų, skanus ir sultingas. Didelis betanino kiekis, todėl puikiai tinka raudonajam glikozidiniui maisto dažikliui gaminti. Lapija kompaktiška, stati, skrotelė nedidelė. Burokėliai atsparūs žyduolių formavimuisi. Tinka vartoti švieži, perdirbti ir laikyti per žiemą. Rekomenduojama auginti lysvėse ir sėti 400 – 800 tūkst. sėklų/ha. Vegetacijos trukmė 127 dienos nuo sudygimo.

Rocket

Derlinga vidutinio vėlyvumo veislė. Šakniavaisiai cilindro formos, tolygios tamsiai raudonos spalvos, užauga 13 – 17 cm ilgio ir 4 – 5 cm skersmens. Minkštimas tamsiai raudonas, be ryškių ruožų, sultingas. Odelė lygi ir plona. Lapai statūs ir stiprūs, geras atsparumas žyduolių formavimuisi. Tinka šviežiam vartojimui, konservavimui ir sandėliavimui. Rekomenduojama auginti lysvėse ir sėti 400 – 600 tūkst. sėklų/ha. Vegetacijos trukmė 130 dienų nuo sudygimo.

Alto F1

Labai derlingas vidutinio vėlyvumo hibridas, išauginantis cilindro formos šakniavaisius. Šakniavaisiai ilgi, vienodos formos, gražios tamsiai raudonos spalvos, lygia ir plona odele. Minkštimas sultingas, puikaus skonio, be sukietėjusio pluošto žiedinių intarpų. Greitai išverda, išvirę išlaiko ryškia ir intensyvią spalvą bei išskirtinai švelnų ir saldų skonį. Lapai vešlūs, statūs, šaknys giliai įsišakniję, todėl sausros jiems nėra itin pavojingos. Skirti auginti šviežių daržovių rinkai, perdirbimui riekelėmis, konservavimui ir ilgam sandėliavimui. Labai gražiai atrodo nuplauti. Rekomenduojama auginti lysvėse ir sėti 500 – 650 tūkst. sėklų/ha. Vegetacijos trukmė 125 dienos nuo sudygimo.

Lapiniai burokėliai

Bull's Blood - Soldier

Lapiniai burokėliai Bull's Blood yra karalienės Viktorijos laikus menanti daržovė. Veislė buvo išvesta apie 1840 metus Nyderlanduose ir šiandien tai yra patys seniausi vis dar auginami burokėliai. Veislė skirta auginti lapams ir lapkočiams. Šakniavaisiai didelės prekinės vertės neturi, yra smulkūs, su stambia pagrindine šaknimi, minkštumas su šviesiais koncentriniais žiedais. Anksčiau Bull's Blood buvo labai populiaru ir netgi madinga auginti kaip dekoratyvinį augalą, nes tamsiai raudonos spalvos lapeliai gražiai kontrastuoja su daugeliu sodo ir gėlyno augalų. Pramoniniu būdu ši daržovė auginama salotų lapų mišiniams gaminti. Smulkius lapelius (angl. baby leaf) galima skinti jau 35 dieną po sėjos. Skaniausi ir labiausiai vertinami yra 5 – 7 cm lapeliai. Bull's Blood galima vartoti bet kuriame augimo tarpsnyje. Iš šių daržovių verdamos sriubos, ruošiami troškiniai, apkepai, lapkočius galima konservuoti žiemai. Bull's Blood galima sėti anksti, veislė atspari žyduolių formavimuisi. Per sausras būtina laistyti. Firma Bejo savo selekcijos Bull's Blood burokėlius žymi prie pavadinimo pridėdama žodį Soldier. Bull's Blood - Soldier nuo kitų firmų Bull's Blood sėklų skiriasi savo kokybe ir veislės grynumu. Rekomenduojama sėti 700 – 1500 tūkst. sėklų/ha.

Veislė	Vegetacijos trukmė, dienos	Lapija *1	Vidinė spalva *2	Sausųjų medžiagų kiekis, %	Cukrų kiekis (Brix), % *3	Sėjos norma, tūkst. vnt.
Raudonieji apvalūs burokėliai						
Wodan F1	90	5	7	10,9	8,4	300-700
Action F1	105	7	8	11,4	8,9	400-900
Subeto F1	110	7	8,5	11,2	8,9	500-1500
Pablo F1	110	6	9	11,1	8,8	500-1500
Manzu F1	114	8	9	10,9	8,5	400-600
Boro F1	115	8	9	11,1	8,7	500-1200
Bettollo F1	117	8,5	8,5	13,3	10,2	500-800
Bohan F1	117	9	9	13,5	11,0	400-600
Rhonda F1	120	9	9	13,2	10,0	500-700
Raudonieji cilindriniai burokėliai						
Rocket	130	8	8	10,8	8,1	400-600
Alto F1	125	8	8	11,1	8,2	500-650
Taurus F1	127	8	9	11,2	8,5	400-800
Geltonieji burokėliai						
Boldor	105	7	8	12,0	8,7	400-700
Baltieji burokėliai						
Avalanche	107	7	8	13,0	9,7	400-700

*1 - santykinis palyginimas. Didėsni skaičius reiškia vešlesnę, stambesnę, tvirtesnę lapiją.

*2 - santykinis palyginimas. Didėsni skaičius reiškia tamsesnę, intensyvesnę minkštimo spalvą.

*3 - cukrų kiekis 100 g. sulčių (labai priklauso nuo augimo sąlygų).

Informacinis leidinys. © UAB "Aista". Visos teisės saugomos. Visa leidinyje esanti medžiaga: tekstai, nuotraukos, grafiniai elementai ir kita informacija yra saugoma autorių teisių. Bet kokia informacijos panaudojimai privalote gauti UAB "Aista" sutikimą. Ilustracijos © „Bejo Zaden“ B.V.

Bejo Zaden BV atstovė Lietuvoje UAB "Aista"

Jonavos g. 6-1, Kaunas 44269

Mob: 8 689 73688. Tel/Faks: 8 37 332122

El.p. info@aista.lt. www.aista.lt

